

*Trygghet?
-en självklarhet!*

Likabehandlingsplan

Handlingsplan
mot diskriminering och
annan kränkande behandling

inom

Högalidsskolan

2009-09-22

Bakgrund

Fr.o.m. den 1 april 2006 gäller en ny lag mot kränkande behandling. Lagen ökar kravet på det förebyggande arbetet mot kränkande behandling samt skärper stadens skadeståndsansvar.

Inledning

Uppdraget att motverka kränkande behandling är en del av det demokratiska uppdraget. Detta hänger i sin tur samman med hela skolans verksamhet. För att nå målet krävs att alla är väl medvetna om denna handlingsplan och agerar därefter. Den som väljer att inte se, eller ser men inget gör, är medskyldig till kränkningen. Allt du gör för att stoppa en kränkning har betydelse. Ju snabbare du reagerar och agerar desto större effekt har också din insats.

Vårt motto är: Trygghet? – en självklarhet!

Alla situationer där kränkningar förekommer är unika, beroende på vilka som är inblandade och hur situationen ser ut. Därför passar inte alltid en viss metod eller arbetsätt. Denna handlingsplan är ett stöd i processen kring ett ärende samt lyfter fram några viktiga generella åtgärder som alltid ska beaktas.

En bedömning skall göras om den kränkande behandlingen ska anmälas till andra myndigheter.

Socialtjänsten om ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd, hjälp och skydd.

Polisen om den kränkande behandlingen kan rubriceras som brottslig.

Arbetsmiljöverket om händelsen har inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa

Högalidsskolans likabehandlingsplan har framtagits på följande sätt:

Rektor som ska ansvara för att skolan har en likabehandlingsplan enligt, *lagen 2006:67 om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever*, har delegerat till person ur skolledningsgruppen, att ta fram förslag som kan ligga till grund för remiss i olika relevanta representativa grupper inom skolan, t.ex. elevråd/överbud, trygghetsgrupp, arbetsplatsträffar och samverkansgruppen. Allt för att säkra så stor spridning som möjligt. Detta så att rektor kan fastställa den slutliga planen.

Vi har kartlagt verksamhetens behov på individ-, grupp- och verksamhetsnivå.

Vid kartläggningen har vi beaktat samtliga diskrimineringsgrunder (kön, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning) samt annan kränkande behandling.

Vi har sett över områden som

- Studiemiljö (språkbruk, trygghet, ordningsregler, skolmat och fritids)
- Kommunikation (förankring genom t.ex. föräldramöten, ”överbud”/elevråd)

- Kompetensutveckling
- Antagningsrutiner (behörighetskrav till profiler)
- Introduktion (bemötande av nya elever och deras vårdnadshavare samt medarbetare)
- Betyg och examination (kan prov rättas av kollega?)
- Praktik (Vad gäller under Prao?)
- Undervisning (Vilka läromedel används?)

Vision: Alla som vistas i Högalidsskolan skall känna sig trygga. De vet att de inte utsätts för diskriminering eller annan kränkande behandling.

Vad är mobbning och kränkande behandling?

Vad är kränkande behandling?

Kränkande behandling kan finnas i form av diskriminering, trakasserier och "annan kränkande behandling". Gemensamt för alla former av kränkningar är att de strider mot principen om alla människors lika värde. En viktig utgångspunkt är att den enskilde elevens upplevelse alltid måste tas på allvar.

Det är inte alltid handlingen i sig som är kränkande utan det är hur den upplevs. Individens subjektiva upplevelse är en viktig utgångspunkt i definitionen av kränkande behandling.

Kränkningar kan utövas av en eller flera personer mot en eller flera personer och kan ske i alla miljöer – när som helst. Det kan ske vid enstaka tillfällen eller systematiskt och återkommande.

Kränkningarna kan vara:

- ◆ fysiska (att bli utsatt för slag, knuffar)
- ◆ verbala (att bli hotad eller kallad hora, bög)
- ◆ psykosociala (att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- ◆ textburna (klotter, brev och lappar, men även mail, mms och sms)

Några vanliga begrepp

Man talar alltså om fyra typer av diskriminering:

Diskriminering:

När en elev blir sämre behandlad av skolan än en annan elev utifrån någon av de fem diskrimineringsgrunderna: kön, funktionshinder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning.

Diskriminering i skolan kan ske genom de vuxnas beteende, regler, undervisning eller läroböcker.

Direkt diskriminering:

När en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon diskrimineringsgrund.

Exempelvis när en elev inte får vara med på friluftsdagen för att hon eller han sitter i rullstol.

Indirekt diskriminering:

När det finns regler på en skola som verkar rättvisa, men som missgynnar en elev på grund av någon diskrimineringsgrund.

Exempelvis om skolan serverar alla elever samma mat, diskriminerar skolan indirekt de elever som av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier:

En behandling som kränker en elevs värdighet och som har koppling till någon diskrimineringsgrund.

Trakasserier kan ske både elever emellan och när en vuxen i skolan utsätter en elev.

Annan kränkande behandling:

En kränkning av en elevs värdighet som inte har koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkningarna kan vara fysiska - slag eller knuffar, verbala - hot, svordomar eller öknamn, psykosociala - utfrysning, blickar, alla går när man kommer, eller kränkningar i texter och bilder - sms, mms, fotografier och på olika sociala forum på nätet.

En person som berättar att hon eller han känner sig kränkt – ledsen, arg, sårad eller skadad – måste alltid tas på allvar. Individens subjektiva upplevelse är en viktig utgångspunkt i definitionen av kränkande behandling.

Det är inte handlingen i sig som kan definieras som kränkande utan om en handling upplevs som kränkande av den som utsätts. Det bestäms av situationen – vem som kränker, var, när och varför samt hur den som blir utsatt reagerar.

Definitioner

Mobbning:

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. Mobbning inkluderas i begreppet "Annan kränkande behandling".

De fem diskriminerings grunder:

Etnisk tillhörighet:

Någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg.

Exempel på diskriminering: Maria är bäst i klassen i svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål.

Funktionshinder:

Funktionshinder kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella. Som funktionshinder räknas både sådana som märks, som att man använder rullstol och sådana som inte märks lika lätt: allergi, adhd och dyslexi.

Exempel på diskriminering och trakasserier: Malin som har adhd blir utkörd från klassrummet för att hon inte kan sitta still. En dag klarar läraren inte av situationen utan skickar hem Malin med orden: "Du är inte tillräckligt mogen för att gå på högstadiet".

Könsdiskriminering:

Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till en elevs könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur.

Exempel på trakasserier på grund av kön: Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den enda killen som valt att gå med i dansgruppen.

Religion och annan trosuppfattning:

Annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

Exempel på trakasserier: Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir retad för det av några andra i klassen. De säger det ofta på skämt, men han tycker inte att det är roligt.

Sexuell läggning:

Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet.

Exempel på diskriminering: På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans.

Kartläggning och nulägesanalys:

Mål:

Vi ska få kunskap om förekomsten av diskriminering och kränkande behandling för att kunna utforma relevanta åtgärder

Aktiviteter:

Elevernas trivsel ska tas upp rutinmässigt vid utvecklingssamtalen med samtliga elever varje termin.

Även kännedom om någon annan elev är utsatt ska tas upp (ansvarig klasslärare/mentor).

Klassläraren/mentorerna gör efter samtalen en skriftlig sammanställning över läget i barngruppen/klassen.

Om trakasserier förekommit skall de åtgärder som vidtagits dokumenteras och lämnas till skolledningen.

Även ett gott klimat och trivselfaktorer ska dokumenteras och för allas lärdom även med barns/elevs, föräldrars och lärares uppfattningar om vilka faktorer som bidragit till det goda klimatet.

Skolsköterskan kartlägger trivseln genom att fråga alla elever vid hälsoundersökningarna. Samtalet är under sekretess, men skolsköterskan vidtar åtgärder med elevens tillåtelse.

Kartläggning av studieklimat, psykosocial- och fysisk studiemiljö i klassråden vid den allmänna kartläggningen av arbetsmiljön (ansv. klasslärare- mentor)

En ritning över skolan tas fram där eleverna får kryssa för otrygga platser på skolan. Likabehandlingsgruppen/AMG sammanställer och uppmärksammar eventuella skillnader mellan könen. Sammanställningen ligger sedan till grund för eventuella åtgärder som likabehandlingsgruppen/AMG tar fram i samarbete med elevhälsoteamet och skolledningen.

Trivsel enkät utförs årligen och uppmärksammar frågor om elevernas trivsel, eventuella kränkningar och mobbning.

Tidpunkt: Vid utvecklingssamtal, hälsosamtal och under läsåret 2008-2009.

Ansvar: Mentorerna, skolhälsan och likabehandlingsgruppen/AMG. Elevråden hjälper till med att göra ritningen över skolan.

Vi har under början av höstterminen 2008 genomfört en trivselenkät, omfattande samtliga elever i den obligatoriska grundskoledelen. Resultatet av enkäten, med sammanfattning finns som bilaga 1.

Det som vi kan avläsa ur enkäten är bl.a. att det finns en del områden i skolan som uppfattas som otrygga av en del elever, många av dessa områden är gemensamma för samtliga elever, oavsett ålder. Identifierade områden är i första hand de områdena där det sker mycket aktiviteter under rasttid, det är mycket elever på en liten yta och mycket fysiska aktiviteter, t.ex. på skolans olika bollplan. Men otryggheten visas även i förhållandet mellan yngre och äldre elever. Yngre elever undviker områden på skolgården där de äldre eleverna vistas. Men entydigt är svaren inte. Ovanstående områden figurerar även som områden man gärna går till och känner sig trygg på.

Sammanfattningsvis kan man i analysen säga att det inte finns något entydigt svar kring otrygga/trygga områden i skolan, men att vi ska se över vart du vuxna "rastvakterna" befinner sig under rasterna.

När vi ser på användandet av diskriminerande och kränkande uttryck, så ser vi att det förekommer en del av dessa. För en stor del är dessa dock koncentrerat till enstaka klasser, om det finns en "klasskultur" är svårt att slå fast. Men vi har i enkäten identifierat, vilka grupper/klasser, som dessa diskriminerande och kränkande uttryck förekommer i och vi kommer att arbeta enligt denna plans intentioner för att komma detta till livs.

Mål och konkreta åtgärder:

Nolltolerans mot alla former av diskriminering och kränkande behandling inom Högalidsskolans rektorsområde!

Det gäller alla; barn, personal och föräldrar.

Ingen diskriminering och kränkande behandling får förekomma mellan barn – barn, vuxna – barn, barn – vuxna eller vuxna – vuxna.

Ansvarsfördelningen ser ut så här:

Rektor ansvarar för att:

- upprätta ett handlingsprogram för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling
- handlingsprogrammet följs upp.
- lagen följs.

Skolan pedagoger ansvarar för att:

- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling.

Alla som arbetar i skolan ansvarar för att:

- aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper.
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

För att nå målet **nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling** måste all personal inom rektorsområdet ständigt vara vaksam på om kränkningar förekommer.

Alla medarbetare har ansvar för att kränkande behandling inte förekommer på våra arbetsplatser.

Alla medarbetare har ansvar för alla barn på skolan och har skyldighet att vara uppmärksam på vad som sker på lektioner, på raster, i matsalen, i omklädningsrum, i leksituationer o.s.v. Den som ser att kränkningar förekommer har en skyldighet att motverka kränkningen. Den som ser, men inget gör, är medskyldig till kränkningen.

Mottot är: *”Trygghet? – en självklarhet !”*

Arbetsgivaren är ytterst ansvarig vid uppkomna situationer.

HANDLINGSPLANEN innehåller två delar, en långsiktig, som handlar om det förebyggande arbetet och en plan för hur vi går till väga om kränkande behandling förekommer.

Det långsiktiga, förebyggande arbetet

Grunden för det förebyggande arbetet är **SAMTALET**.

Att regelbundet prata om hur vi mår, hur vi tror eller vet att andra mår, hur vi har det tillsammans och vad som händer just här och nu i vårt sociala samspel är viktigt. Alla måste få möjlighet att få göra sin röst hörd och bli lyssnad på.

Människosyn, regler, normer och värderingar ska vara återkommande inslag i samtalen.

Regelbundenheten i samtalet är viktigt. Samtalen ska vara schemalagda för att verkligen bli av. (Vi använder bl.a. ”kompissamtal” på tidigare delen)

Att varje dag prata om sociala relationer är det som ger störst framgång för att förhindra kränkande behandling. Olika hjälpmedel i det arbetet kan vara drama, rollspel, dockor och sagor.

Den omsorgspersonal/lärare som dagligen träffar en grupp elever har ansvar för att ”det sociala samtalet” förekommer regelbundet.

Rastverksamheten måste vara meningsfull och det ska alltid finnas vuxna ute på skolgården under rasterna. Skolledningen är ansvarig för att rastverksamheten fungerar.

För att det förebyggande arbetet ska fungera bra är det nödvändigt med kompetensutveckling i ämnet. De vuxna behöver tid för diskussioner och erfarenhetsutbyte, t.ex. om olika metoder och arbetssätt för att förhindra kränkande behandling. I det arbetet är det viktigt att alla hjälps åt och känner stöd av varandra.

Tid ska avsättas för att all personal ska ha möjlighet att diskutera läsårets handlingsplan.

När det nya läsåret startar på hösten har skolan en vecka då man arbetar med Målen i skolan. Under den veckan ska alla elever få klart för sig vad diskriminering och kränkande behandling är, hur och varför den kan uppstå och att vi inte tillåter någon form av detta i rektorsområdet.

Elever och lärare kommer tillsammans överens om ett gemensamt förhållningssätt, pratar om moraliska och etiska frågor, samt normer och värderingar.

Alla elever behöver känna att det finns någon på skolan som de har förtroende för och kan vända sig till om de blir utsatta för någon form av kränkande behandling. Det kan vara den omsorgspersonal/lärare som har den dagliga kontakten, eller någon annan personal på skolan. Huvudsaken är att alla elever känner sig trygga och att eleven har någon att vända sig till om den känner sig utsatt i någon form. Den mottagande personen måste föra ärenden vidare till ”trygghetsgruppen”.

Det är omsorgspersonalens/lärarens ansvar att under utvecklingssamtalet prata med eleven och förvissa sig om att det finns någon på skolan som kan vara denna stödperson.

I det långsiktiga arbetet ingår också att informera föräldrarna om vår handlingsplan och hur vi arbetar mot kränkning. Detta informerar omsorgspersonalen/lärarna om på höstens föräldramöten.

Högalidsskolan **förebygger** trakasserier, diskriminering och kränkningar på många olika sätt. Våra planer syftar också till att utveckla metoder och arbetssätt för att vi ska bli ännu bättre. Högalidsskolans ”Regler och Rutiner” innehåller regler för hur vi ska umgås med varandra samt beskriver vilka rutiner som eleverna ska följa.

1. Från och med år 4 skriver skolan kontrakt med varje elev i vilket ömsesidiga förväntningar listas.
2. Trygghetsgruppen är en grupp vuxna som arbetar med elever år f-6 som upplever utsatthet eller som av sin omgivning uppfattas som utsatta.
3. Antimobbningsrådet består av elever år 6-9 som tillsammans med biträdande rektor och kurator bevakar så att ingen kamrat far illa eller hamnar utanför.
4. Skolans övriga råd arbetar alla med att ge eleverna sammanhang och att förbättra den psykosociala arbetsmiljön särskilt då
 - arbetsmiljörådet
 - utbildningsrådet

5. Rastverksamhet för både äldre och yngre elever sköts med hjälp av fritidsassistent och fritidspedagog.
6. All personal har vakttjänstgöring i korridorer i matsalen och på skolgården under raster.
7. Skolledning är tillgänglig för elever så att det är lätt att få kontakt vid akuta händelser.
8. Vi genomför anonyma elevenkäter för att undersöka hur eleverna upplever sin situation i skolarbetet visavi de vuxna på skolan
9. Ett särskilt åtgärdsprogram ges för händelser där barn/elev upplever trakasserier och kränkningar från vuxna i verksamheten.
10. I skolans krisplan finns beskrivet vilka rutiner som ska iakttas vid oväntade händelser såsom våld, mobbning och trakasserier.

Hur vi upptäcker kränkande behandling

Åtagande 1

Lärare har rastvakt enligt fastslaget schema som är välkänt för alla genom att det anslås. Rastvaktens uppgift är **att uppsöka eleverna där de befinner sig på rasten** och ett uppdrag att upptäcka och förhindra alla former av kränkande behandling.

Ansvariga: Rastvaktande lärare

Åtagande 2

Andra anställda på skolan har i uppdrag att enligt fastlagt schema varje vecka agera rastvakt och uppsöka definierade riskplatser. Dessa riskplatser identifieras kontinuerligt i varje arbetslag/spår, dock minst en gång per läsår.

Ansvariga: Rastvakterna

Åtagande 3

Varje läsår genomför vi en trivselenkät med samtliga elever.

Ansvariga: Klasslärare/mentor, ledningsgrupp, trygghetsgruppen.

Åtagande 4

Varje år kartlägger vi var i skolan eleverna anser att kränkningar ofta uppstår. Så kallade riskplatser. Detta görs i samband med trivselenkäten

Ansvariga: Klasslärare/mentor, ledningsgrupp, trygghetsgruppen

Åtagande 5

All personal uppmanas att i sitt ordinarie arbete ta vägen förbi kända riskplatser där kränkande behandling kan förekomma.

Ansvariga: Skolledningen, ledningsgrupp, trygghetsgruppen

Om diskriminering och kränkande behandling förekommer

Om diskriminering eller kränkande behandling förekommer är det viktigt att prata med de inblandade så snabbt som möjligt.

Det finns flera olika metoder och arbetssätt för hur man kan gå till väga när någon blir utsatt för diskriminering eller kränkande behandling.

Alla situationer där diskriminering eller kränkningar förekommer är unika, beroende på vilka som är inblandade, därför kan man inte säga att en metod eller ett arbetssätt alltid "passar".

Vilken metod eller arbetssätt som används kan variera från fall till fall. Det viktiga är att något görs, att den kränkte blir tagen på allvar.

Fyra steg för att stoppa kränkning på skolan:

1. Den lärare/annan personal som ser eller på annat sätt får kännedom om att någon elev blir kränkt har skyldighet att genast agera för att få stopp på kränkningen. Elevernas ansvar bör betonas, vad kan var och en göra?
2. Fortsätter kränkningen är det de inblandade elevernas ansvarslärare/klasslärare som har ansvar för att agera så att kränkningen upphör.
3. Skulle kränkningen fortsätta är trygghetsgruppen tillsammans med mentor/ klasslärare/skolbarnsomsorgspersonal, ansvarig för att åtgärder vidtas för att få stopp på kränkningen. Föräldrarna informeras.
4. Rektor/biträdande rektor informeras fortlöpande. De åtgärder som har gjorts för att stoppa kränkningen dokumenteras. Effekterna av åtgärderna skall följas upp och utvärderas.

Vad händer när någon uppträder diskriminerande, kränkande eller trakasserande, bryter mot skolans ordningsregler.

1. Tillsägelse av personal, t ex den som iakttagit händelsen.
2. Samtal med personal, se ovan och eller klasslärare/mentor eller någon annan som är berörd.
3. Kontakt med vårdnadshavare. Mentor, klasslärare eller fritidspersonal ansvarar och beslutar om eventuella åtgärder i samråd med vårdnadshavare. Stödresurser finns i form av psykolog och specialpedagog.
4. Kontakt med ansvarig bitr. rektor eller elevvårdare. Mentor, klasslärare eller fritidspersonal ansvarar.
5. Elevvårdskonferens, där rektor beslutar om åtgärder. Beslut kan fattas om undervisning ska ske i annan form och/eller om anmälan ska göras till polis eller socialtjänsten.

Elev kränker elev

1. Information om kränkning som når skolans personal skall omedelbart vidarebefordras till elevens mentor.
2. Mentorn har samtal med utsatt elev för att höra vad som har hänt. Samtalet skall genomföras snarast. Om inte mentorn finns på plats kan samtalet genomföras av någon annan av klassens mentorer eller en annan lärare i arbetslaget. Vårdnadshavare skall informeras i samband med samtalet.
3. Mentorn har samtal med den eller de som uppges ha genomfört kränkningen. Detta samtal skall genomföras snarast. Vårdnadshavare skall informeras i samband med samtalet.
4. Om kränkningarna inte upphör omedelbart anmäls ärendet i arbetslaget och/eller trygghetsgruppen. Stödresurser finns primärt i form av elevhälsoteamet. Vårdnadshavare skall hållas informerade fortlöpande under arbetet med ärendet.
5. Om kränkningarna inte upphör anmäls ärendet till elevhälsan. Stödresurser finns primärt i form av fältassistent, personal från kyrkan och närpolis. Vårdnadshavare skall hållas informerade fortlöpande under arbetet med ärendet. Rektor kan i elevvårdskonferens besluta om undervisning i annan form, eller annan åtgärd efter samråd med vårdnadshavare.
6. Oavsett nivå på åtgärden skall den följas upp med alla inblandade elever och deras vårdnadshavare.

Medarbetare kränker elev

1. Information om kränkning som når skolans personal skall omedelbart vidarebefordras till elevens mentor.
2. Mentor har samtal med berörd elev för att höra vad som har hänt. Om inte mentor finns på plats kan samtalet genomföras av någon annan av klassens mentorer eller en annan lärare i arbetslaget. Vårdnadshavare skall informeras i samband med samtalet.
3. Därefter kan antingen mentor samtala med den eller de som uppges ha genomfört kränkningen. Eller så anmäls ärendet till rektor eller biträdande rektor som fattar beslut om vidare åtgärder. Om kränkningarna inte upphör omedelbart anmäls ärendet till medarbetarens rektor eller biträdande rektor som fattar beslut om vidare åtgärder. Vårdnadshavare informeras fortlöpande om vad som händer. Rektor beslutar om eventuella åtgärder i samråd med personalavdelning.

Alla rapporterade kränkningar och vidtagna åtgärder dokumenteras. Gäller samtliga ovanstående områden.

För att stoppa kränkning bland vuxna:

Den som anser sig utsatt för kränkning har ansvar för att försöka reda ut händelsen snarast (24 timmars regel).

Den som anser sig utsatt för kränkning har ansvar för att genast ta kontakt med sin närmaste chef. (om man inte lyckas med ovanstående och behöver ytterligare hjälp eller om kränkningen är av en sådan karaktär att man anser sig behöva stöd i ärendet).

Den som ser att någon blir kränkt har ett ansvar för att reagera på det inträffade.

Rektor är ansvarig och agerar utifrån arbetsmiljölagen.

www.arbetsmiljoverket.se

Utvärdering av handlingsplanen

Under utvärderingsdagarna i slutet av vårterminen ska tid avsättas för att utvärdera och ev. komma med förslag till att förändra handlingsplanen.

Trygghetsgruppen gör även de en egen utvärdering av handlingsplanen, på egen utvärderingsdag i slutet av varje vårtermin.

Planen utvärderas varje år även i ”övernåd”/elevernåd, detta sker vid läsårsstart.

Planen totalrevideras varje år i samband med att resultaten av trivselenkäten blir kända.

Förslag på bra litteratur i ämnet:

Vuxen litteratur:

”Olikas lika värde” Myndigheten för skolutveckling 2003

”Mobbning bland barn och ungdomar” Dan Olweus, Rädda barnen 1999

”Var går gränsen? Värdegrunden i praktiken” Björn Lindell och Veikko Hartikainen, Uppsala fortbildning.

Följande kan beställas på: www.skolverket.se

”För arbetet med att främja likabehandling - Allmänna råd och kommentarer”

”Förebygga diskriminering - främja likabehandling”

” För trygghet, ansvar och respekt i skolan”

Barnlitteratur:

”Grodan”-böckerna av Max Velthuijs

”Alfons och odjuret” av Gunilla Bergström (Finns som klassuppsättning på skolan)

”Vem ska trösta knyttet?” av Tove Jansson

”Respekt” www.skolverket.se

På Skolverkets hemsida: www.skolverket.se finns mycket att läsa om kränkande behandling